

**MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ**

DKOW-ES/MT-0401-85/08

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 22.07.08.
nr 4489 podpis *Parulka*

Warszawa, 2008-07-21

Sp. K. Maura
SECRETARIA
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 23.07.08.
nr 5510 podpis *Maurer*

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na przekazane pismem BPS/DSK-043-629/08 z dnia 26 czerwca 2008 roku oświadczenie złożone przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego w sprawie braku w polskim systemie kształcenia jednoznacznie określonego kryterium oceny osiągnięć dydaktycznych uczniów uprzejmie wyjaśniam, co następuje :

Jedną z podstawowych form monitorowania jakości systemu edukacji w skali kraju jest system egzaminów zewnętrznych. Celem wprowadzenia egzaminów zewnętrznych było stworzenie warunków służących systematycznemu rozpoznawaniu i monitorowaniu, w skali ogólnopolskiej i według jednakowych kryteriów (standardów wymagań), efektywności nauczania na danym etapie edukacyjnym w odniesieniu do pracy samej szkoły oraz w odniesieniu do wiadomości i umiejętności nabytych przez uczniów. System opracowywania wyników egzaminów zewnętrznych, jak też komunikowanie wyników ulegają ciągłym zmianom, są usprawniane i doskonalone.

Należy nadmienić, że możliwość korzystania ze środków z funduszy europejskich, przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Społecznego, pozwoliła na realizację szeregu projektów, których celem było podnoszenie jakości kształcenia. I tak np. Centralna Komisja Egzaminacyjna w okresie programowania 2004-2006 realizowała projekty dotyczące badania wyników egzaminów zewnętrznych oraz publikacji materiałów o egzaminach zewnętrznych dla uczniów. Głównym celem projektów było rozpoznanie roli, jaką wyniki egzaminów zewnętrznych pełnią w ewaluacji osiągnięć edukacyjnych uczniów.

Powszechne i obowiązkowe egzaminy zewnętrzne pozwalają na porównanie osiągnięć uczniów danej szkoły z osiągnięciami uczniów innych szkół. Analiza wyników egzaminów pozwala ocenić, jak gimnazjaliści i maturzyści, którzy przystąpili do egzaminów, opanowali umiejętności zawarte w standardach wymagań egzaminacyjnych. Wynikami egzaminów zainteresowani są nie tylko uczniowie i ich rodzice, nauczyciele i dyrektorzy szkół, ale również organy nadzorujące pracę merytoryczną szkół i prowadzące szkoły. Wyniki

egzaminów zewnętrznych na progach edukacyjnych gromadzone w bazach danych przez kolejne lata stanowią cenny materiał empiryczny przydatny do systematycznej ewaluacji funkcjonowania systemu edukacji. Pomagają weryfikować programy nauczania i sprzyjają wprowadzaniu skuteczniejszych metod nauczania, a także poprawiają jakość kształcenia.

Niewątpliwie istotną kwestią dotyczącą systemu oceniania osiągnięć uczniów jest wpływ rocznych ocen klasyfikacyjnych na wyniki procesu rekrutacji absolwentów szkół podstawowych lub gimnazjum.

Kryteria i zasady rekrutacji określone zostały w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232 z późn. zm.). Zgodnie z przepisami rozporządzenia, kryteria rekrutacji powinny być precyzyjnie zapisane w statucie szkoły.

Zasady rekrutacji do gimnazjum nie budzą kontrowersji, bowiem w zdecydowanej części do klasy I przyjmuje się z urzędu absolwentów szkół podstawowych zamieszkałych w obwodzie danego gimnazjum. Natomiast sposób przeliczania na punkty rekrutacyjne kryteriów, zapisanych w statucie szkoły, decydujących o przyjęciu kandydatów do klasy I szkół ponadgimnazjalnych, ustala – we współpracy z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych – kurator oświaty.

Jak wynika z przepisów §3 i §4 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 i Nr 130, poz. 906)*, ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego. Ma ono na celu między innymi informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i zachowaniu. Ocenianie wewnątrzszkolne obejmuje formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych. Pod pojęciem „wymagań edukacyjnych” należy rozumieć wskazanie przez nauczyciela rodzaju umiejętności i poziomu wiedzy, jakimi powinien wykazać się uczeń, by otrzymać określoną śródroczną i roczną ocenę z zajęć edukacyjnych. Wymagania te nie mogą być jednak przypadkowe, muszą bowiem odzwierciedlać treści nauczania wskazane w podstawie programowej dla danego etapu edukacyjnego i wynikać z realizowanego przez nauczyciela programu nauczania. Należy także podkreślić, że wymagania te, zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia, muszą być dostosowane do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom. Rozporządzenie to zobowiązuje także nauczycieli do uwzględniania, przy ustalaniu oceny, wysiłku wkładanego przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki zajęć edukacyjnych np. wychowania fizycznego, techniki czy muzyki.

Jak wynika z powyższego, nie jest możliwe, w naszej ocenie, stworzenie jednolitych, obligatoryjnych kryteriów oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów, gdyż takie właśnie ogólnopolskie kryteria nie byłyby obiektywne. Ich stworzenie mogłoby zagrażać przestrzeganiu zasad dotyczących konieczności dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości każdego ucznia, a w konsekwencji indywidualizacji procesu dydaktycznego na każdym etapie kształcenia. Intencją prawodawcy było stworzenie szkole możliwości wypracowania własnych, odrębnych dla danej społeczności szkolnej procedur oceniania wewnątrzszkolnego, dlatego też przytoczone regulacje prawne nie wskazują szczegółowego

sposobu formułowania wymagań edukacyjnych. Szczegółowe warunki i sposób oceniania powinien określać statut szkoły, którego projekt przygotowuje rada pedagogiczna, a uchwała rada szkoły. Statut szkoły nie może być sprzeczny z przepisami prawa oświatowego w tym zakresie. Trudno zgodzić się z opinią, że system oceniania wewnątrzszkolnego jest nieobiektywny czy nierzetelny. Jest to bowiem prawo wewnętrzne, tworzone przez wszystkie organy szkoły, uwzględniające specyfikę danego regionu, środowiska czy uwarunkowań społecznych.

Jednolity system oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia ujęty został w prawie oświatowym w postaci określenia skali, według której wystawiane są roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych oraz roczne oceny klasyfikacyjne zachowania (§13 i §15 ww. rozporządzenia z 30 kwietnia 2007 r.).

Reasumując, należy stwierdzić, że przedstawione powyżej regulacje prawne zapewniają realne możliwości stworzenia równych szans oceny osiągnięć edukacyjnych wszystkich uczniów, co jest równoznaczne ze stworzeniem optymalnych warunków umożliwiających porównywalność wyników nauczania i wyników egzaminów zewnętrznych.

Z poważaniem

Kryszyna Szumilas
w/z MINISTRA
SEKRETARZ STANU
Kryszyna Szumilas